

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้างนี้มีวัตถุประสงค์สองข้อ คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน และศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน **กรณีศึกษา** วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” จากการศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาที่สำคัญได้ 5 ข้อ ดังนี้

1. ประเทศจีนนำเข้มันเส้น เพราะความจำกัดของพื้นที่การเพาะปลูกในประเทศและความต้องการใช้มันเส้นในประเทศที่มีมาก

การนำเข้มันเส้นของประเทศจีน เป็นการนำเข้จากประเทศไทย ประเทศเวียดนามและประเทศอินโดนีเซีย โดยเป็นการนำเข้จากไทยคิดเป็นร้อยละ 80 ของการนำเข้มันเส้นทั้งหมดของประเทศจีน

ประเทศจีนนำผลผลิตมันสำปะหลังไปใช้ในการผลิตแอลกอฮอล์ (สุราและเอทานอล) สตาร์ชและโมดิไฟด์สตาร์ช และอาหารสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 45, 40 และ 15 ของผลผลิตจากมันสำปะหลังทั้งหมดของประเทศจีน ตามลำดับ

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน วิเคราะห์ด้วยวิธี Ordinary least squares พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ราคาข้าวโพด (เป็นสินค้าทดแทนกับมันเส้นในการผลิตสุราเอทานอลและอาหารสัตว์) ราคาถั่วเหลือง (เป็นสินค้าประกอบกับมันเส้นในการผลิตอาหารสัตว์) ตัวแปรหุ่นที่แสดงความต้องการมันเส้นของประเทศจีนเพื่อผลิตสุราและเอทานอล และตัวแปรหุ่นที่แทนผลจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน กรณีไทย-จีน สำหรับสินค้ากลุ่มที่มีการเร่งลดภาษีระหว่างกัน ภายใต้กลุ่ม Early Harvest หมวดพิกัดอัตราภาษีศุลกากรที่ 07-08

3. เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน เกษตรกรรับรู้ผ่านราคาหัวมันสำปะหลังสดที่เกษตรกรได้รับ กระตุ้นให้เกษตรกรต้องการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกแต่พื้นที่เพาะปลูกมีจำกัด เกษตรกรต้องทำการตัดสินใจโดยพิจารณา

จากผลตอบแทนที่ได้จากการปลูกพืชนั้น หรือเกษตรกรต้องปรับตัวด้วยการปรับปรุงเทคนิคการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต

4. วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” สามารถปรับตัวได้ภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออก และพัฒนาเทคนิคการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้ การใช้เลื่อยแทนการใช้มีดในการตัดท่อนพันธุ์ การปลูกมันสำปะหลังด้วยระบบน้ำหยด การปลูกมันสำปะหลังคอนโด การใส่หินปูนและการใช้น้ำบำบัดรดมันสำปะหลัง จากการใช้เทคนิคดังกล่าวสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่จาก 3-4 ตันต่อไร่ เป็น 7-10 ตันต่อไร่

5. ถ้าเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังหรือชุมชนอื่นๆ สามารถปรับตัวและพัฒนาเทคนิคการผลิตมันสำปะหลังได้เหมือนวิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” ย่อมได้รับประโยชน์จากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ภายใต้กรอบอาเซียน-จีน และความต้องการมันเส้นของประเทศจีนเพื่อใช้ผลิตสุราและเอทานอลที่กำลังขยายตัว

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปริมาณการส่งออกมันเส้นของไทยเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ภายใต้กรอบอาเซียน-จีน หากเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังรับทราบความเคลื่อนไหวของตลาดประเทศจีน และสามารถปรับตัวในด้านการผลิต การพัฒนากระบวนการผลิตและคิดค้นเทคนิคการผลิตในการเพิ่มผลผลิต เพื่อให้มีปริมาณมันสำปะหลังส่งออกเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เกษตรกรก็ย่อมได้รับประโยชน์จากการจัดทำเขตการค้าเสรีในครั้งนี้ ในทางตรงข้าม หากเกษตรกรปรับตัวไม่ได้ย่อมสูญเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้ ดังนั้น รัฐบาลควรเข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมการปรับโครงสร้างการผลิตมันสำปะหลัง เช่น การพัฒนาสายพันธุ์มันสำปะหลัง การฝึกอบรมเทคนิคการเพิ่มผลผลิตต่อไร่และแนวทางการลดต้นทุนการผลิต ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต จัดสรรพื้นที่เพาะปลูก และจัดหาแหล่งน้ำ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังสามารถปรับตัวเองได้ เพื่อรับสิทธิประโยชน์จากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ภายใต้กรอบอาเซียน-จีนในครั้งนี้

7.3 ข้อจำกัดในการศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับงานศึกษาในอนาคต

7.3.1 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ในการอธิบายความหมายอุปสงค์การส่งออก เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลที่ไม่มีการแจกแจงว่าเป็นความต้องการนำเข้าเพื่อใช้ผลิตสินค้าใด ทำให้การอธิบายการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีนอันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ นั้น จะอธิบายความต้องการนำเข้ามันเส้นของประเทศจีนโดยรวม ไม่มีการจำแนกออกเป็นการนำเข้าเพื่อผลิตเป็นสินค้าใดสินค้าหนึ่งที่ชัดเจน

2. ข้อมูลของประเทศจีนค่อนข้างหายากและไม่สมบูรณ์ เช่น ราคาข้าวโพด ราคากากถั่วเหลือง ราคาน้ำมัน เป็นต้น จึงต้องอาศัยข้อมูลราคาอ้างอิงในตลาดโลกแทนในการศึกษา

3. ในการศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดของไทย จึงเลือกศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างแทน โดยเลือกศึกษา เฉพาะ วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” เท่านั้น โดยในการศึกษาคั้งนี้ การปรับตัวหรือพฤติกรรมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนี้จะไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดของไทยได้

7.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานศึกษาในอนาคต

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีนครั้งนี้ ศึกษาดุลยภาพบางส่วน (Partial equilibrium) ดังนั้น ในอนาคตควรทำการศึกษาดุลยภาพทั่วไป (General equilibrium) ของตลาดมันเส้น เพื่อจะได้เข้าใจระบบตลาดมันเส้น การผลิต การบริโภค และการส่งออกมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ในครั้งนี้ศึกษา เฉพาะ วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง หรือทำเปรียบเทียบระหว่างชุมชนในเรื่องการปรับตัว เพื่อให้ชุมชนทราบว่าชุมชนของตนเองต้องปรับตัว และปรับปรุงอย่างไร เพื่อเป็นการกระตุ้นการผลิตมันสำปะหลังให้ได้ดียิ่งขึ้น